

Drewniane cerkwie

UKRYTE SKARBY
WSPÓLNEJ TURYSTYKI
REGIONU KARPAT

Drewniane cerkwie

UKRYTE SKARBY
WSPÓLNEJ TURYSTYKI
REGIONU KARPAT

Дерев'яні церкви

ПРИХОВАНІ СКАРБИ
СПІЛЬНОГО ТУРИСТИЧНОГО
РЕГІОНУ КАРПАТ

Wooden Churches

THE HIDDEN GIANTS
OF COMMON TOURISM
DESTINATION CARPATHIANS

Redakcja i wstęp | Редагування і вступ | Editor and introduction

Piotr Zubowski

Opisy cerkwi | Описи церков | Descriptions of the churches

Barbara Łuczowska, Janusz Mazur, Piotr Zubowski

Fotografie i biogramy | Фотографії та біографії | Photos and biographies

Ołeh Chawawczak, Serhij Denysenko, Robert Dowhanycz, Serhij Hudak, Krystian Kłysewicz,
Jurij Kryliweć, Marek Kuziemski, Tomasz Michalski, Tomasz Mielnik, Alicja Mróz

Kierownik projektu | Керівник проекту | Project manager

Ewa Sowińska, Barbara Woch

Tłumaczenia | Переклад | Translations

AFB Tłumaczenia, Serhij Hladyshuk

Opracowanie graficzne i skład | Графічний дизайн та верстка | Graphic design and typesetting

Studio Widok

Współpraca graficzna | Графічна підтримka | Graphic cooperation

Andrzej Rychlewski

Wydawca | Видавництво | Publisher

Muzeum Kresów w Lubaczowie
ul. Jana III Sobieskiego 4, 37-600 Lubaczów
www.muzeumkresow.eu

Druk | Друк | Print

MANOLKA Aleksandra Kociuba

Nakład | Наклад | Copies

1000

ISBN

978-83-948958-6-0

Lubaczów 2021

PL-BY-UA
2014-2020

Muzeum Kresów w Lubaczowie
jest samorządową instytucją
kultury powiatu lubaczowskiego

O wystawie

Drewniane cerkwie – ukryte skarby wschodniej turystyki regionu Karpat

Про виставку

Дерев'яні церкви – приховані скарби спільного туристичного регіону Карпат

About exhibition

Wooden Churches – the hidden giants of common tourism destination Carpathians

Wystawa „Drewniane cerkwie – ukryte skarby wspólnej turystyki regionu Karpat” przedstawia 60 fotografii polskich i ukraińskich fotografów powstałych w ramach projektu pod analogicznym tytułem. Projekt realizowany był przez Muzeum Kresów w Lubaczowie i Agencję Rozwoju Regionalnego i Współpracy Transgranicznej „Zakarpacie” Obwodu Zakarpackiego w ramach Programu Współpracy Transgranicznej Polska–Białoruś–Ukraina 2014–2020 od listopada 2019 r. do kwietnia 2021 r.

Celem projektu były wspólne, polsko-ukraińskie działania mające na celu promocję i ochronę materialnego dziedzictwa regionu Karpat, a w szczególności drewnianej architektury cerkiewnej. Jest to niezwykle istotny element krajobrazu kulturowego zarówno na Zakarpaciu (Ukraina), jak i w powiecie lubaczowskim (Polska), o ogromnym i wciąż nie do końca wykorzystanym potencjale dla rozwoju turystyki.

Do projektu wytypowano po dziesięć obiektów w Polsce i na Ukrainie. Po stronie polskiej były to cerkwie w powiecie lubaczowskim, we wsiach: Borchów, Gorajec, Kowalówka, Łówcza, Łukawiec, Nowe Brusno, Prusie, Szczutków i Radruż. Po stronie ukraińskiej były to świątynie rozmieszczone na terenie całego Zakarpacia, we wsiach: Hukliwe, Nowosielica, Kołoczawa, Jasina,

Użok, Daniłowo, Likicary, Kostryna i Średnie Wody, a także w Użhorodzie. Trzy z nich, cerkiew pw. Wniebowstąpienia Pańskiego w Jasinie, cerkiew pw. św. Michała Archanioła w Użoku oraz cerkiew pw. św. Paraskewy w Radrużu, w 2013 r. zostały objęte wspólnym wpisem na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO.

Mimo że polsko-ukraińskie plenery fotograficzne na ziemi lubaczowskiej oraz na Zakarpaciu, przez wzgląd na pandemię koronawirusa, nie mogły dojść do skutku, powstały artystyczne fotografie, które oddają piękno i klimat drewnianej architektury cerkiewnej regionu Karpat, zachęcając turystów do osobistych odwiedzin. Ich autorami są: Krystian Kłysewicz, Marek Kuziemski, Tomasz Michalski, Tomasz Mielnik i Alicja Mróz (Polska) oraz Ołeh Chawawczak, Serhij Denysenko, Robert Dowhanycz, Serhij Hudak i Jurij Kryliweć (Ukraina).

Wszystkie fotografie publikowane w niniejszym katalogu oraz prezentowane na wystawie w budynku muzealnym w Zespole Cerkiewnym pw. św. Paraskewy w Radrużu od 14 marca do 9 maja 2021 r. dostępne są na stronach internetowych partnerów projektu (www.muzeumkresow.eu, www.arr.com.ua). Zachęcamy do skorzystania z nich i włączenia się do promocji niezwykłego dziedzictwa kulturowego naszego regionu.

Вистава «Дерев'яні церкви – приховані скарби спільного туристичного регіону Карпат» презентує 60 фотографій польських і українських фотографів, що з'явилися в результаті реалізації проекту під аналогічною назвою. Проект був реалізований Музеєм Кресів в Любачеві і Агентством регіонального розвитку та транскордонного співробітництва «Закарпаття» в рамках Програми транскордонного співробітництва Польща–Білорусь–Україна 2014–2020 від листопада 2019 до квітня 2021 р.

Метою проекту була спільна польсько-українська діяльність, спрямована на популяризацію та захист матеріальної спадщини Карпатського регіону, зокрема дерев'яної сакральної архітектури. Це надзвичайно важливий елемент культурного ландшафту як на Закарпатті (Україна), так і в Любачівському повіті (Польща), що має великий і не до кінця реалізований потенціал для розвитку туризму.

Для реалізації проекту було обрано по десять об'єктів у Польщі та Україні. З польського боку було відібрано церкви в Любачівському повіті, у селах: Борхів, Гораєць, Ковалівка, Лівча, Лукавець, Нове Брусно, Прусі, Щутків та Радруж. З українського боку це були храми із усієї Закарпатської області, у селах: Гукливе, Новоселиця,

Колочава, Ясіня, Ужок, Данилів, Лікіцари, Кострина, Середні Води та в Ужгороді. Три з них, а саме церква Вознесіння в с. Ясіня, церква Св. Михайла Архангела в с. Ужок та церква Св. Параскеви в Радружі, у 2013 р. були внесені до Списку світової спадщини ЮНЕСКО.

Незважаючи на те, що спільні польсько-українські планери для фотографів на Любачівщині і Закарпатті, через пандемію коронавірусу, не відбулися, з'явилися художні фотографії, що передають красу і атмосферу дерев'яної сакральної архітектури регіону Карпат, заохочуючи туристів до самостійних відвідин. Їх автори: Крістіан Клисевіч, Марек Кузіемські, Томаш Міхалські, Томаш Мієльнік і Аліція Мруз (Польща), а також Олег Хававчак, Сергій Денисенко, Роберт Довганич, Сергій Гудак і Юрій Крилівець (Україна).

Усі фотографії, що публікуються в даному каталогу, а також презентовані на виставі в будинку мезею в церковному комплексі Св. Параскеви в Радружі з 14 березня по 9 травня 2021 р. доступні на інтернет-сторінках партнерів проекту (www.muzeumkresow.eu, www.arr.com.ua). Заохочуємо користуватися ними та долучатися до популяризації культурної спадщини нашого регіону.

The exhibition entitled “Wooden Churches – the hidden giants of common tourism destination Carpathians” presents 60 photographs by Polish and Ukrainian photographers, which were created as part of the project with the same title. This project was implemented from November 2019 to April 2021 by the Kresy Museum in Lubaczów and the Regional Development and Cross-Border Cooperation Agency “Zakarpattia” of the Zakarpattia Oblast, as part of the Cross-Border Cooperation Programme Poland–Belarus–Ukraine 2014–2020.

The objective of this project was to implement joint Polish-Ukrainian activities aimed at promoting and protecting the material heritage of the Carpathian region, especially wooden church architecture. It is a particularly important element of the cultural landscape, both in Zakarpattia (Ukraine) and in the Lubaczów County (Poland), characterised by tremendous (although still not fully used) potential for the development of tourism.

Ten buildings in Poland and Ukraine were selected for this project. On the Polish side, they included churches in the Lubaczów County, in the following villages: Borchów, Gorajec, Kowalówka, Łowcza, Łukawiec, Nowe Brusno, Prusie, Szczutków and Radruż. On the Ukrainian side, they included temples located throughout

Zakarpattia, in the following villages: Huklyve, Novoselytsia, Kolochava, Yasinya, Uzhok, Danylovo, Likitsary, Serednie Vodiane and Kostrina.

Three of them: Ascension Day Church in Yasinya, St. Michael Church in Uzhok and St. Paraskewa Church in Radruż were jointly entered on the UNESCO World Heritage List in 2013.

Although due to the coronavirus pandemic, the Polish-Ukrainian outdoor photography workshops in the Lubaczów region and in Zakarpattia could not take place, the artistic photographs were created, which reflect the beauty and atmosphere of wooden church architecture in the Carpathian region and encourage tourists to visit them personally. Their authors are as follows: Krystian Kłysewicz, Marek Kuziemski, Tomasz Michalski, Tomasz Mielnik, Alicja Mróz (Poland) and Oleh Khavavchak, Serhiy Denysenko, Robert Dovhanych, Serhiy Hudak and Yuriy Krylivest (Ukraine).

All photographs published in this catalogue and presented at the exhibition, held in the museum building by the Church Complex of St. Paraskewa in Radruż from March 14 to May 9, 2021, are available on the websites of the project partners (www.muzeumkresow.eu, www.arr.com.ua). Therefore, we encourage you to visit them and to participate in the promotion of this unique cultural heritage of our region.

Polska

województwo podkarpackie, powiat lubaczowski

Польща

Підкарпатське воєводство, Любачівський повіт

Poland

Podkarpackie Voivodeship, Lubaczów County

Zespół Cerkiewny pw. św. Paraskewy w Radrużu

Oddział Muzeum Kresów w Lubaczowie

Cerkiew pw. św. Paraskewy w Radrużu należy do najcenniejszych świątyń drewnianych na pograniczu polsko-ukraińskim. W 2013 r. wpisano ją na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO, a w 2017 r. na Listę Pomników Historii. Budowla pochodzi z końca XVI w. i tworzy, wraz z dzwonnica, murem z dwiema bramami i trzema cmentarzami, większy zespół, który niegdyś miał charakter obronny.

Церква Св. Параскеви в Радружі належить до найцінніших дерев'яних святинь польсько-українського прикордоння. В 2013 р. потрапила до Списку об'єктів світової спадщини ЮНЕСКО, а в 2017 р. до Списку пам'яток історії. Будівля збудована наприкінці XVI ст. і становить разом із дзвіницею, стіною з двома брамами і трьома цвинтарями із надгробками реставрованими в каменярській робітні в Старому Брусні, великий комплекс, що колись мав оборонний характер.

The Church of St. Paraskeva in Radruż belongs to the group of the most valuable wooden churches on the Polish-Ukrainian border. It was entered into the UNESCO World Heritage List in 2013 and into the List of Historic Monuments in 2017. The origins of this building date back to the end of XVI century, and along with its belfry, the wall with two gates and three cemeteries, it constitutes a larger complex that once had a defensive use.

Zespół Cerkiewny pw. św. Paraskewy w Radrużu – Oddział Muzeum Kresów w Lubaczowie (k. XVI w.). Fot.: Alicja Mróz, 2020.

Церковний комплекс Св. Параскеви в Радружі – відділ Музею Кресів у Любачові (кінець XVI ст.). Фото.: Аліція Мруз, 2020.

Church complex of St. Paraskeva in Radruż – Branch of the Kresy Museum in Lubaczów (end of the XVI c.). Photo: Alicja Mróz, 2020.

Dawna cerkiew pw. Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Marii Panny w Borchowie

Cerkiew w Borchowie została wzniesiona w 1781 r. Jest to niewielki obiekt w układzie trójdzielnym z płaską kopułą nad nawą. W okresie powojennym cerkiew została przejęta na kaplicę filialną parafii rzymskokatolickiej w Oleszycach. Była kilkakrotnie przebudowywana i remontowana, zachowała jednak swą typową sylwetkę. Integralnie łączy się z nią murowana dzwonnica-brama, wzniesiona w latach 30. XX w.

Церква в Борхові була збудована в 1781 р. Це невеликий об'єкт трійчастого вигляду з плоскою банею над навою. В повоєнний період церква була переобладнана на філіальну каплицю римо-католицької парафії в Олешичах. Її кілька разів перебудовували і ремонтували, зберігаючи однак типову форму. До неї кріпиться мурована брама-дзвіниця, побудована в 30-х роках XX ст.

The Church in Borchów was constructed in 1781. It is a small structure characterised by 3-part layout with a flat dome over the nave. During the post-war period, this church was taken over and used as a filial chapel of the Roman Catholic parish in Oleszyce. It underwent several reconstructions and renovations, however it maintained its typical silhouette. It is integrally connected to a brick belfry-gate, which was constructed in the 1930s.

Dawna cerkiew pw. Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Marii Panny w Borchowie (1781 r.). Fot.: Tomasz Michalski, 2020.

Колишня церква Непорочного зачаття Святої Богородиці в Борхові (1781 р.). Фото: Томаш Міхалський, 2020.

Former church of the Immaculate Conception of the Blessed Virgin Mary in Borchów (1781). Photo: Tomasz Michalski, 2020.

Dawna cerkiew pw. Narodzenia Najświętszej Marii Panny w Gorajcu

Cerkiew w Gorajcu została wzniesiona w 1586 r. Z okresu powstania świątyni pochodzi górna część nawy z kopułą. Pozostałe partie wzniesiono w I poł. XIX w. Obecnie cerkiew jest użytkowana na kaplicę w obrębie parafii rzymskokatolickiej w Cieszanowie. W latach 1992–2002 świątynia została gruntownie odnowiona. Obok cerkwi znajduje się drewniana dzwonnica z 1860 r., przeniesiona z Majdanu Sieniawskiego.

Церква в Горайці була збудована в 1586 р. Із часу будівництва святині лишилася верхня частина нави з банею. Інші частини добудовані в першій половині XIX ст. В наш час церква використовується в якості каплиці римо-католицькою парафією в Чесанові. Впродовж 1992–2002 років святиня була ґрунтовно відновлена. Біля церкви розташовується дерев'яна дзвіниця з 1860 р., перенесена сюди із Майдану Сінявського.

The Church in Gorajec was constructed in 1586. The upper section of its nave and the dome originate from the period of its construction. The other parts were constructed in the first half of XIX century. Currently, this church is used as a chapel within the Roman Catholic parish in Cieszanów. During the period 1992–2002, it underwent thorough renovations. Moreover, next to the church, there is a wooden belfry from 1860, which was moved here from Majdan Sieniawski.

Dawna cerkiew pw. Narodzenia Najświętszej Marii Panny w Gorajcu (1586 r.). Fot.: Krystian Kłysewicz, 2020.

Колишня церква Різдва Пресвятої Богородиці в Горайці (1586 р.). Фото: Крістіан Клісевіч, 2020.

Former church of the Nativity of the Blessed Virgin Mary in Gorajec (1586). Photo: Krystian Kłysewicz, 2020.

Dawna cerkiew pw. Narodzenia Najświętszej Marii Panny w Kowalówce

Cerkiew w Kowalówce sięga swymi korzeniami zapewne początku XVII w. W późniejszych stuleciach doszło jednak do kolejnych przebudów, w wyniku czego powstała obszerna świątynia doskonale wkomponowana w krajobraz wsi. Najstarszymi częściami świątyni są obecnie sanktuarium i babiniec zbudowane w 1813 r. Współcześnie cerkiew jest użytkowana na kaplicę w obrębie parafii rzymskokatolickiej w Cieszanowie.

Церква в Ковалівці своїм корінням сягає початку XVII ст. В наступні століття відбувалися чергові перебудови в результаті яких повстала велика святиня, що досконало вписується в краєвид села. Найдавнішими частинами святині сьогодні є санктуарій і бабинець збудовані в 1813 р. В наш час церква використовується в якості каплиці римо-католицькою парафією в Чесанові.

The Church in Kowalówka probably dates back to the beginning of XVII century. However, it was reconstructed several times in the course of subsequent centuries, and this resulted in the creation of a large temple, which is perfectly integrated into the landscape of the village. The oldest sections of the temple are the sanctuary and the narthex, which were constructed in 1813. Currently, this church is used as a chapel within the Roman Catholic parish in Cieszanów.

Dawna cerkiew pw. Narodzenia Najświętszej Marii Panny w Kowalówce (1813 r.). Fot.: Marek Kuziemski, 2020.

Колишня церква Різдва Пресвятої Богородиці в Ковалівці (1813 р.). Фото: Марек Кузіємскі, 2020.

Former church of the Nativity of the Blessed Virgin Mary in Kowalówka (1813). Photo: Marek Kuziemski, 2020.

Dawna cerkiew pw. św. Paraskewy w Łówczy

Cerkiew w Łówczy datowana jest na 1808 r. i znajduje się na miejscu świątyni z końca XVII w. Zgodnie z wolą fundatora, dziedzica wsi Jana Matczyńskiego, świątyni nadano wygląd kościoła łacińskiego. Obecną formę zawdzięcza przebudowie przeprowadzonej w 1899 r. Elementami zespołu cerkiewnego są: drewniana dzwonnica oraz grupa cennych nagrobków na cmentarzu przycerkiewnym. Obecnie świątynia nie jest użytkowana i znajduje się pod opieką parafii rzymskokatolickiej w Płazowie.

Церква в Лівчі датована 1808 р. і розташовується на місці святині від кінця XVII ст. Згідно побажань фундатора, власника села Яна Матчинського, святиня отримала вигляд латинського костелу. Сучасному вигляду церква завдячує перебудові, що була організована в 1899 р. До елементів церковного комплексу належать: дерев'яна дзвіниця, а також група цінних надгробків на церковному цвинтарі. Наразі святиня не використовується та перебуває під опікою римо-католицької парафії в Плазові.

The Church in Łówcza originates from 1808 and it is located on the site of a temple from late XVII century. In accordance with the will of its founder – Jan Matczyński (the heir to the village), this building was constructed in the style of a Latin church. It owes its present form to the reconstruction that was carried out in 1899. Elements of the church complex include: a wooden belfry and a group of valuable headstones in the church cemetery. Currently, this temple is not used and it is under the care of the Roman Catholic parish in Płazów.

Dawna cerkiew pw. św. Paraskewy w Łówczy (1808 r.). Fot.: Marek Kuziemski, 2020.

Колишня церква Св. Параскеви в Лівчі (1808 р.). Фото: Марек Кузіемскі, 2020.

Former church of St. Paraskeva, Łówcza (1808). Photo: Marek Kuziemski, 2020.

Cerkiew pw. św. Dymittra Męczennika w Łukawcu

Cerkiew w Łukawcu została wzniesiona w 1701 r. W mniejszej skali kontynuuje osiągnięcia konstrukcyjne i układ przestrzenny cerkwi z XVI–XVII w. Po uszkodzeniu w wyniku pożaru, obiekt został w latach 1990–1993 gruntownie odnowiony, a teren wokół otoczono drewnianym parkanem z XIX-wieczną bramką przeniesioną z Kobylnicy Wołoskiej. Obecnie świątynia znajduje się pod opieką Kościoła greckokatolickiego i nie jest użytkowana.

Церква в Лукавці була збудована в 1701 р. В меншій мірі продовжує будівельну традицію та інтер'єр церкви з XVI–XVII ст. Після пошкодження викликаного пожежею об'єкт в 1990–1993 роках було ґрунтовно відновлено, а навколишню територію обгороджено дерев'яним парканом з XIX ст. який було перенесено сюди з Кобильниці Волоської. Сьогодні святиня перебуває в розпорядженні греко-католицької церкви та не використовується.

The Church in Łukawiec was constructed in 1701. It continues the constructional achievements and spatial layout of churches from the XVI–XVII century, however on a smaller scale. After getting damaged as a result of fire, this building was thoroughly renovated in 1990–1993, while the surrounding area was enclosed by a wooden high fence along with a XIX-century gate, which was moved here from Kobylnica Wołoska. Currently, this temple is under the care of the Greek Catholic Church and it is not used.

Cerkiew pw. św. Dymittra Męczennika w Łukawcu (1701 r.). Fot.: Tomasz Michalski, 2020.

Церква Св. Великомученика Димитрія в Лукавці (1701 р.). Фото: Томаш Міхальські, 2020.

Church of St. Great-Martyr Demetrius in Łukawiec (1701). Photo: Tomasz Michalski, 2020.

Zespół Cerkiewny pw. św. Paraskewy w Nowym Bruśnie

Oddział Muzeum Kresów w Lubaczowie

Cerkiew w Nowym Bruśnie została wzniesiona w 1713 r. Budowla reprezentuje typ drewnianej cerkwi z kaplicą nad babińcem i malowniczą galerią na piętrze. Nawę i sanktuarium wieńczą kopuły ze smukłymi latarniami, których forma pochodzi z poł. XIX w. Świątynię w tym kształcie utrwalił na swym rysunku prof. Julian Zachariewicz, znany lwowski architekt i konserwator. W 1903 r. na miejscu starego wzniesiono nowy, duży babiniec z kopułą. Świątynia posiadała odtąd trójkopułową sylwetkę. Po II wojnie światowej cerkiew została opuszczona, co doprowadziło do jej całkowitej ruiny. W 1994 r. rozpoczął się remont budowli, który od 2013 r. kontynuowany jest przez Muzeum Kresów w Lubaczowie. W efekcie prac przywrócono cerkwi wygląd z XVIII–XIX w.

Церква в Новому Брусні була збудована в 1713 р. Будівля репрезентує тип дерев'яної церкви із каплицею над бабинцем і мальовничою галереєю на поверсі. Наву і санктуарій увінчують бані з тонкими ліхтарями чия форма походить з середини XIX ст. Святиню в подібному вигляді увіковічнив на своїй картині професор Юліан Захаревич, відомий львівський архітектор і реставратор. В 1903 р. на місці старого зведено новий великий бабинець з банею. Від того часу святиня має трибанну форму. Після Другої світової війни церква була занедбана, що призвело до її цілковитої руйнації. В 1994 р. розпочато ремонт будівлі, який від 2013 р. продовжив Музей Кресів в Любачеві. В результаті робіт церкві повернули вигляд з XVIII–XIX ст.

The Church in Nowe Brusno was constructed in 1713. This building represents the type of wooden church with a chapel above the narthex and picturesque gallery on the first floor. The nave and the sanctuary are crowned with domes that include slender lanterns, the form of which originates from the middle of XIX century. The temple in this shape was preserved on the drawing by Professor Julian Zachariewicz, who was a famous Lviv architect and conservator. In 1903, on the site of the old one, a new large narthex with a dome was constructed. From this moment on, the temple had a three-domed silhouette. After World War II, the church was abandoned, which led to its complete ruin. In 1994, the renovation of the building began, which has been continued by the Kresy Museum in Lubaczów since 2013. In result of the above-mentioned works, the church was restored to its appearance from XVIII–XIX century.

Zespół Cerkiewny pw. św. Paraskewy w Nowym Bruśnie – Oddział Muzeum Kresów w Lubaczowie (1713 r.). Fot.: Krystian Kłysewicz, 2020.

Церковний комплекс Св. Параскеви в Новому Брусні – відділ Музею Кресів у Любачові (1713 р.). Фото: Крістіан Клісевіч, 2020.

Church complex of St. Paraskewa in Nowe Brusno – Branch of the Kresy Museum in Lubaczów (1713). Photo: Krystian Kłysewicz, 2020.

Dawna cerkiew pw. Narodzenia Najświętszej Marii Panny w Prusiu

Cerkiew w Prusiu powstała w 1887 r. Reprezentuje tradycyjne rozwiązania właściwe drewnianej architekturze sakralnej wschodniego rytu. Posiada układ trójdzielny z kopułą nad nawą. Wierność dawnym rozwiązaniom ciesielskim zachowuje również towarzysząca świątyni i wzniesiona w tym samym czasie dzwonnica. Obecnie cerkiew jest użytkowana na kaplicę w obrębie parafii rzymskokatolickiej w Werchracie.

Церква в Прусі була збудована в 1887 р. Репрезентує традиційний для дерев'яної сакральної архітектури східний обряд. Має трійчасту форму з банею над навою. Вірність колишнім теслярським традиціям зберігає розміщена поблизу і збудована у той самий час дзвіниця. В наш час церква використовується в якості каплиці римо-католицькою парафією у Верхаті.

The Church in Prusie was constructed in 1887. It represents the traditional solutions that are characteristic for wooden sacral architecture of the Eastern Rite. Moreover, it has a 3-part layout with a dome over the nave. Faithfulness to the old carpentry solutions is also maintained by the accompanying belfry, which was constructed at the same time. Currently, this church is used as a chapel within the Roman Catholic parish in Werchrata.

Dawna cerkiew pw. Narodzenia Najświętszej Marii Panny w Prusiu (1887 r.). Fot.: Tomasz Mielnik, 2020.

Колишня церква Різдва Пресвятої Богородиці в Прусі (1887 р.). Фото: Томаш Мієлнік, 2020.

Former church of the Nativity of the Blessed Virgin Mary in Prusie (1887). Photo: Tomasz Mielnik, 2020.

Dawna cerkiew pw. św. Mikołaja Cudotwórcy w Radrużu

Cerkiew pw. św. Mikołaja w Radrużu została wzniesiona w XVIII w. jako kaplica filialna położonej w pobliżu parafialnej cerkwi pw. św. Paraskewy. W 1931 r. została gruntownie przebudowana. Niewielki obiekt posiada charakterystyczną sylwetkę z wyniosłą kopułą, która wizualnie powiększa bryłę świątyni. Obecnie służy jako kaplica filialna przy parafii rzymskokatolickiej w Horyńcu-Zdroju.

Церква Св. Миколая в Радружі була збудована в XVIII ст. як філіальна каплиця розміщеної поряд парафіяльної церкви Св. Параскеви. В 1931 р. була ґрунтовно перебудована. Невеликий об'єкт має характеристичну форму з підвищеною банею, що візуально збільшує споруду святині. В наш час використовується в якості філіальної каплиці римо-католицькою парафією в Горинці-Здруї.

The Church of St. Nicholas in Radruż was constructed in XVIII century as a filial chapel of the Parish Church of St. Paraskewa, which is located nearby. It was thoroughly reconstructed In 1931. This small building has a characteristic silhouette with a lofty dome, which visually enlarges the structure of the temple. Currently, it is used as a filial chapel within the Roman Catholic parish in Horyniec-Zdrój.

Dawna cerkiew pw. św. Mikołaja Cudotwórcy w Radrużu (1931 r.). Fot.: Tomasz Mielnik, 2020.

Колишня церква Св. Миколая в Радружі (1931 р.). Фото: Томаш Мієлнік, 2020.

Former church of St. Nicholas in Radruż (1931). Photo: Tomasz Mielnik, 2020.

Dawna cerkiew pw. św. Dymitra Męczennika w Szczutkowie

Cerkiew w Szczutkowie powstała w 1904 r. i reprezentuje ostatnią fazę rozwoju drewnianej architektury cerkiewnej. Posiada duże rozmiary i monumentalną sylwetkę. Walory świątyni podkreśla jej położenie w malowniczym miejscu na skraju wysokiej skarpy opadającej w dolinę lokalnego potoku. Obok cerkwi zachowała się drewniana dzwonnica z XIX w. i dawny cmentarz parafialny. Obecnie cerkiew służy jako kaplica parafii rzymskokatolickiej w Łukawcu.

Церква в Щуткові була збудована в 1904 р. та репрезентує останню фазу розвитку дерев'яної сакральної архітектури. Має великі розміри і монументальну форму. Красу святині підкреслює мальовниче місце розташування на схилі пагорба, що спадає в долину місцевого потоку. Біля церкви збереглася дерев'яна дзвіниця з XIX ст. і колишній парафіяльний цвинтар. В наш час церква використовується в якості каплиці римо-католицькою парафією в Лукавці.

The Church in Szczutków was constructed in 1904 and it represents the last development phase of the wooden church architecture. It is characterised by large dimensions and monumental silhouette. The beauty of this temple is emphasised by its location in a picturesque place, on the edge of a high escarpment, which descends into the valley of a local stream. A wooden belfry from XIX century and the former parish cemetery have been preserved next to the church. Currently, this church is used as a chapel of the Roman Catholic parish in Łukawiec.

Dawna cerkiew pw. św. Dymitra Męczennika w Szczutkowie (1904 r.). Fot.: Alicja Mróz, 2020.

Колишня церква Св. Великомученика Димитрія в Щуткові (1904 р.). Фото: Аліція Мруз, 2020.

Former church of St. Great-Martyr Demetrius in Szczutków (1904). Photo: Alicja Mróz, 2020.

Ukraina

obwód zakarpacki, rejony berehowski, chuściański, mukaczewski, rachowski i užhorodzki

Україна

Закарпатська область, Берегівський, Мукачівський, Рахівський, Ужгородський і Хустський район

Ukraine

Zakarpattia Oblast, Berehove, Khust, Mukachevo, Rakhiv and Uzhhorod Raion

Cerkiew pw. Wniebowstąpienia Pańskiego w Jasinie

Cerkiew w Jasinie jest jedną z najstarszych i najlepiej zachowanych cerkwi typu huculskiego, wzniesionych na planie krzyża, o konstrukcji zrębowej, z kopułą w centrum. We wnętrzu zachował się ikonostas, a także XVIII-wieczne wyposażenie liturgiczne. Obok świątyni znajduje się dzwonnica z 1813 r. oraz zabytkowy cmentarz z nagrobkami z różnych okresów. Cały zespół został wpisany w 2013 r. na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO.

Церква в Ясині одна з найдавніших і найкраще збережених гуцульських святинь хрестоподібного плану, зрубної конструкції із банею в центрі. Всередині зберігся іконostas, а також літургійне начиння з XVIII ст. Біля святині знаходиться дзвіниця з 1813 р., а також старовинний цвинтар з надгробками із різних періодів. Цілий комплекс був внесений до Списку світової спадщини ЮНЕСКО в 2013 р.

The church in Yasinya is one of the oldest and best-preserved churches of the Hutsul type, constructed on cross layout, with a log structure and a dome in the centre. The iconostasis and XVIII-century liturgical furnishings have been preserved inside of it. Next to the temple, there is a belfry that originates from 1813 and a historic cemetery with tombstones from various periods. In 2013, the entire complex was entered into the UNESCO World Heritage List.

Cerkiew pw. Wniebowstąpienia Pańskiego w Jasinie (1824 r.). Fot.: Serhij Denysenko, 2020.

Церква Вознесіння Господнього в Ясині (1824 р.). Фото: Сергій Денисенко, 2020.

Church of Our Lord's Ascension in Yasinya (1824). Photo: Serhiy Denysenko, 2020.

Cerkiew pw. św. Michała Archanioła w Użoku

Cerkiew pw. św. Michała jest jedną z najcenniejszych drewnianych świątyń w ukraińskim i polskim regionie Karpat. W 2013 r. została wpisana na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO. Wzniesiono ją w 1745 r. w układzie trójdzielnym i konstrukcji zrębowej oraz z dzwonnica umieszczoną nad babińcem. Jest to najdalej na południe położona cerkiew bojkowska. Nad wejściem głównym zachowały się inskrypcje z imionami budowniczych świątyni, a wewnątrz oryginalne, XVIII-wieczne wyposażenie.

Церква Св. Архистратига Михаїла є однією з найцінніших дерев'яних святинь в українському і польському регіоні Карпат. В 2013 р. була внесена до Списку світової спадщини ЮНЕСКО. Її побудували в 1745 р. в трійчастій формі та зрубній конструкції разом із дзвіницею розташованою над бабинцем. Це найпівденніша бойківська церква. Над головним входом збереглися написи з іменами будівничих святині, а всередині оригінальне, з XVIII ст. начиння.

The Church of St. Michael the Archangel is one of the most valuable wooden churches in the Ukrainian and Polish Carpathian region. In 2013, it was entered into the UNESCO World Heritage List. This church was constructed in 1745 in tripartite layout of log structure, with a belfry over the narthex. It is the southernmost Boyko church. Above the main entrance, there are inscriptions with the names of its builders, and it also includes the original XVIII-century furnishings.

Cerkiew pw. św. Michała Archanioła w Użoku (1745 r.). Fot.: Robert Dowhanycz, 2020.

Церква Св. Архистратига Михаїла в Ужці (1745 р.). Фото: Роберт Довганич, 2020.

Church of St. Michael the Archangel in Uzhok (1745). Photo: Robert Dovhanych, 2020.

Cerkiew pw. św. Mikołaja w Daniłowie

Cerkiew została wzniesiona w 1779 r. i jest wzorowym przykładem tzw. gotyku marmaroskiego (nazwa pochodzi od krainy geograficznej na pograniczu Ukrainy i Rumunii). Posiada układ trójdzielny, z nawą i sanktuarium krytymi dwuspadowymi dachami oraz wieżą nad babińcem. W górnej części wieży znajduje się izbica, a całą konstrukcję nakrywa charakterystyczna iglica. Świątynia, wraz z trzema innymi drewnianymi cerkwiemi w sąsiednich wsiach, tworzy tzw. złoty cerkiewny czworokąt Zakarpacia.

Церква була збудована в 1779 р. і є зразковим прикладом так званої мароморської готики (назва походить від географічного регіону на кордоні України і Румунії). Має трійчасту форму з навою і санктуарієм накритими двосхилими дахами, а також вежею над бабинцем. У верхній частині вежі розташовується ізбиця, а цілу конструкцію накриває вершина. Святиня разом з трьома іншими дерев'яними церквами з сусідніх сіл складає так званий «Золотий церковний чотирикутник» Закарпаття.

This church was constructed in 1779 and constitutes a perfect example of the so-called Maramures Gothic (the name originates from a geographical region on the border of Ukraine and Romania). It is characterised by tripartite layout, with a nave and sanctuary covered with gable roofs and a tower above the narthex. There is a starling located in the upper part of the tower, while the entire structure is covered with a distinctive spire. This temple and three other wooden churches in neighbouring villages form the so-called golden church square of Zakarpattia.

Cerkiew pw. św. Mikołaja w Daniłowie (1779 r.). Fot.: Robert Dowhanycz, 2020.

Миколаївська церква в Данилові (1779 р.). Фото: Роберт Довганич, 2020.

Church of St. Michael the Archangel in Danylovo (1779). Photo: Robert Dovhanych, 2020.

Cerkiew pw. Ducha Świętego w Hukliwem

Cerkiew wzniesiono w XVIII w. Z tego okresu pochodzą też zachowane we wnętrzu polichromie oraz ikonostas. Obiekt posiada układ trójdzielny i jest nakryty wspólnym dachem dwuspadowym. Nad babińcem wznosi się wieża z barokowym hełmem, a sanktuarium podkreśla niewielka sygnaturka. Po II wojnie światowej, cerkiew, podobnie jak wiele innych świątyń na Ukrainie radzieckiej, została zamieniona na muzeum ateizmu. Na początku XXI w. poddano ją gruntownej konserwacji.

Церкву збудовано в XVIII ст. З того періоду походять поліхромія та іконостас, що перебувають всередині. Об'єкт має трійчасту будову і накритий спільним двосхилим дахом. Над бабинцем розташовується вежа з бароковим шоломом, а санктуарій підкреслює маленька сигнатурка. Після Другої світової війни церкву, подібно до інших святинь Радянської України, переобладнали на музей атеїзму. На початку XXI ст. її ґрунтовно реставрували.

This church was constructed in XVIII century. The polychromes and iconostasis preserved in its interior also originate from this period. The building is characterised by tripartite layout and covered with a joint gable roof. There is a tower with baroque dome above the narthex, while the sanctuary is emphasised with the use of a small ridge turret. After World War II, similarly to many other churches in Soviet Ukraine, this church was transformed into a museum of atheism. At the beginning of XXI century, it was subjected to thorough preservation.

Cerkiew pw. Ducha Świętego w Hukliwem (XVIII w.). Fot.: Oleh Chawawczak, 2020.

Церква Святого Духа у Гукливому (XVIII ст.). Фото: Олег Хававчак, 2020.

Church of the Holy Spirit in Huklyve (18th c.). Photo: Oleh Khavavchak, 2020

Cerkiew pw. Ducha Świętego w Kołoczawie (1795 r.). Fot.: Ołeh Chawawczak, 2020.

Церква Святого Духа в Колочаві (1795 р.). Фото: Олег Хававчак, 2020.

Church of the Holy Spirit in Kolochava (1795). Photo: Oleh Khavavchak, 2020.

Cerkiew pw. Ducha Świętego w Kołoczawie

Cerkiew w Kołoczawie wzniesiono w 1795 r. Jest to typowa dla Zakarpacia cerkiew w układzie trójdzielnym z wysoką, górującą nad całą bryłą wieżą, nakrytą smukłym barokowym hełmem, oraz nawą i sanktuarium nakrytymi dwuspadowymi dachami. Po II wojnie światowej świątynię zamieniono na muzeum ateizmu, całkowicie dewastując jej wnętrze. Pod koniec lat 60. obiekt poddano konserwacji. Obecnie cerkiew pełni funkcję muzeum krajoznawczego, w którym kultywuje się pamięć o znanym w regionie zbójniku Mykole Szuhaju i pisarzu Iwanie Olbrachcie.

Церква в Колочаві була збудована в 1795 р. Це типова для Закарпаття церква трійчастої форми з високою, підвищеною над цілою будовою вежею, накритою бароковим шоломом, а також навою і санктуарієм накритими двосхилими дахами. Після Другої світової війни святиню переобладнали на музей атеїзму цілком знищивши її всередині. Наприкінці 60-х рр. XX ст. об'єкт почали реставрувати. В наш час церква використовується в якості приміщення краєзнавчого музею, в якому зберігають пам'ять про відомого в регіоні розбійника Миколу Шугая і письменника Івана Ольбрахта.

The church in Kolochava was constructed in 1795. It is a typical Zakarpattia church characterised by tripartite layout with a tall tower, covered using a slender baroque dome, with a nave and sanctuary covered with gable roofs. After World War II, the temple was transformed into a museum of atheism and its interior was completely devastated. At the end of the 1960s, the building was subjected to conservation. Currently, this church fulfils the function of a local heritage museum, in which the memory of Mykola Shuhaj (a social bandit known in this region) and Ivan Olbracht (a writer) is cultivated.

Cerkiew pw. Opieki Matki Bożej w Kostrynie

Jest to jedna z najstarszych drewnianych cerkwi na Zakarpaciu, z elementami stylowymi cerkwi bojkowskich i lemkowych. Wzniesiono ją w 1645 r. we wsi Sianki, nad górnym Sanem, tuż przy dzisiejszej granicy polsko-ukraińskiej, a w 1703 r. przeniesiono do Kostryny. Podobnie jak późniejsza cerkiew w Użoku, posiada układ trójdzielny oraz dzwonicę nad babińcem, którą dobudowano pod koniec XVIII lub XIX w. Wewnątrz zachował się ikonostas oraz zabytkowe naczynia liturgiczne.

Це одна з найдавніших дерев'яних церков Закарпаття із бойківськими та лемківськими стильовими елементами. Її збудовано в 1645 р. в селі Сянки над Сяном, поблизу сучасного польсько-українського кордону, а в 1703 р. перенесено до Кострини. Подібно до пізнішої церкви в Ужоці, має трійчасту будову, а також дзвіницю над бабинцем, яку добудували наприкінці XVIII або в XIX ст. Всередині зберігся іконостас, а також старовинне літургійне начиння.

It is one of the oldest wooden churches in Zakarpattia, which includes the stylish elements of Boyko and Lemko churches. This church was constructed in 1645 in the village of Sianki, over the upper San, just right next to the current Polish-Ukrainian border. Then, it was moved to Kostrina in 1703. Similarly to somewhat younger church in Uzhok, it is characterised by a tripartite layout and a belfry over the narthex, which was added at the end of XVIII or XIX century. Moreover, the iconostasis and historic liturgical vessels have been preserved in its interior.

Cerkiew pw. Opieki Matki Bożej w Kostrynie (1645 r.). Fot.: Jurij Kryliweć, 2020.

Церква Покрови Пресвятої Богородиці в Кострині (1645 р.). Фото: Юрій Крилівець, 2020.

Church of the Intercession of the Holy Virgin in Kostrina (1645). Photo: Yuriy Krylivets, 2020.

Cerkiew pw. św. Wasyla w Likicarach

Cerkiew w Likicarach wybudowano w XVII w. w stylu bojkowskim. Jej współczesny wygląd jest wynikiem przebudowy z 1746 lub 1748 r. Świątynia posiada układ trójdzielny i jest nakryta wspólnym dachem dwuspadowym. Nad babińcem wznosi się wieża z barokowym hełmem, a sanktuarium podkreśla niewielka sygnaturka. Obok cerkwi znajduje się dzwonnica wzniesiona w XIX lub na początku XX w.

Церква в Лікіцарах була збудована в XVII ст. у бойківському стилі. Її сучасний вигляд є результатом перебудови з 1746 або 1748 р. Святиня має трійчасту форму та nakryta спільним двосхилим дахом. Над бабинцем розташовується вежа з бароковим шоломом, а санктварій підкреслює маленька сигнатурка. Біля церкви знаходиться дзвіниця побудована в XIX або на початку XX ст.

The church in Likitsary was constructed in XVII century in the Boyko style. Its modern appearance is the result of a reconstruction carried out in 1746 or 1748. This temple is characterised by tripartite layout and it is covered with a joint gable roof. There is a tower with baroque dome above the narthex, while the sanctuary is emphasised with the use of a small ridge turret. Moreover, a belfry is located next to the church, which was constructed in XIX century or at the beginning of XX century.

Cerkiew pw. św. Wasyla w Likicarach (XVII w.). Fot.: Serhij Hudak, 2020.

Церква Св. Василя у Лікіцарах (XVII ст.). Фото: Сергій Гудак, 2020.

Church of St. Vasyl in Likitsary (17th c.). Photo: Serhiy Hudak, 2020.

Cerkiew pw. Zaśnięcia Najświętszej Bogurodzicy w Nowosielicy (1654–1656). Fot.: Serhij Denysenko, 2020.

Церква Успіння Пресвятої Богородиці в Новоселиці (1654–1656 рр.). Фото: Сергій Денисенко, 2020.

Church of the Dormition of the Most Holy Mother of God in Novoselytsia (1654–1656). Photo: Serhiy Denysenko, 2020.

Cerkiew pw. Zaśnięcia Najświętszej Bogurodzicy w Nowosielicy

Cerkiew w Nowosielicy wybudowano w poł. XVII w. Mimo małych rozmiarów bryła cerkwi, o doskonałych proporcjach, z dominującą wysoką wieżą nad babińcem, sprawia monumentalne wrażenie i doskonale wpisuje się w krajobraz wsi. Jest to jeden z najlepszych przykładów nawiązania do architektury gotyckiej na Zakarpaciu. We wnętrzu zachowały się niezwykle cenne polichromie z okresu powstania cerkwi. Od 1960 r. obiekt pełni funkcje muzealne.

Церква в Новоселиці була збудована в середині XVII ст. Незважаючи на невеликі розміри, будівля церкви має досконалі пропорції з домінуючою високою вежею над бабинцем і справляє монументальне враження та досконало вписується в краєвид села. Це один із найкращих прикладів зв'язку із готичною архітектурою на Закарпатті. Всередині збереглася надзвичайно цінна поліхромія з часу будівництва церкви. Від 1960 р. об'єкт використовується в якості музею.

The Church in Novoselytsia was constructed in the middle of XVII century. Despite its small size, the body of this church, with perfect proportions and dominant high tower over the narthex, makes a monumental impression and fits ideally into the landscape of the village. It is one of the best examples of a reference to Gothic architecture in Zakarpattia. Moreover, the extremely valuable polychromes from the period of the church's construction have been preserved inside of it. Since 1960, this church fulfils the function of a museum.

Cerkiew pw. św. Mikołaja w Średnich Wodach

Cerkiew została wzniesiona najpewniej pod koniec XVI w. na zrębach świątyni datowanej na 1428 r. Należy do najstarszych cerkwi w granicach Ukrainy. Jest wyjątkowym przykładem karpackiej szkoły ciesielskiej oraz tzw. gotyku marmaroskiego. Obiekt posiada układ trójdzielny, z nawą i sanktuarium krytymi wysokimi dwuspadowymi dachami oraz wieżą nad babińcem. Wewnątrz zachował się XVIII-wieczny ikonostas oraz wcześniejsze, pochodzące z XVII w. polichromie.

Церква була збудована найвірогідніше наприкінці XVI ст. на основі святині датованої 1428 р. Вона відноситься до найдавніших церков на території України. Це винятковий приклад карпатської теслярської школи, а також мармороської готики. Об'єкт має трійчасту форму, з навою і санктuariєм накритими високими двосхилими дахами, а також вежею над бабинцем. Всередині зберігся іконостас з XVIII ст., а також більш рання поліхромія з XVII ст.

This church was probably constructed at the end of XVI century, on the framework of other temple, which dates back to 1428. It is one of the oldest churches in Ukraine, and constitutes a unique example of the Carpathian carpentry school and the so-called Maramures Gothic. The building is characterised by tripartite layout, with a nave and sanctuary covered with high gable roofs, as well as a tower above the narthex. The XVIII-century iconostasis, as well as earlier XVII century polychromes have been preserved inside of it.

Cerkiew pw. św. Mikołaja w Średnich Wodach (k. XVI w.). Fot.: Serhij Hudak, 2020.

Церква Св. Миколая в Середньому Водяному (кінець XVI ст.). Фото: Сергій Гудак, 2020.

Church of St. Nicholas in Serednie Vodiane (end of the XVI c.). Photo: Serhij Hudak, 2020.

Cerkiew pw. św. Michała Archanioła

przeniesiona z Szelestowna, Muzeum Architektury
i Życia Ludowego w Użhorodzie

Cerkiew wzniesiono w 1777 r. w Szelestawie. W XX w., kiedy we wsi wybudowano murowaną cerkiew, najpierw przeniesiono ją do Mukaczewa (1928 r.), a później (1972 r.) na teren użhorodzkiego muzeum, w którym poddano ją generalnej konserwacji. Jest to jedyna na Zakarpaciu świątynia odwołująca się do klasycznego stylu łemkowskiego: trójdzielna, z wysoką wieżą na babińcem, niższą nawą oraz najniższym sanktuarium, które przekrywają kopuły. Świątynia wyróżnia się idealnymi proporcjami oraz bogatym wyposażeniem wnętrza.

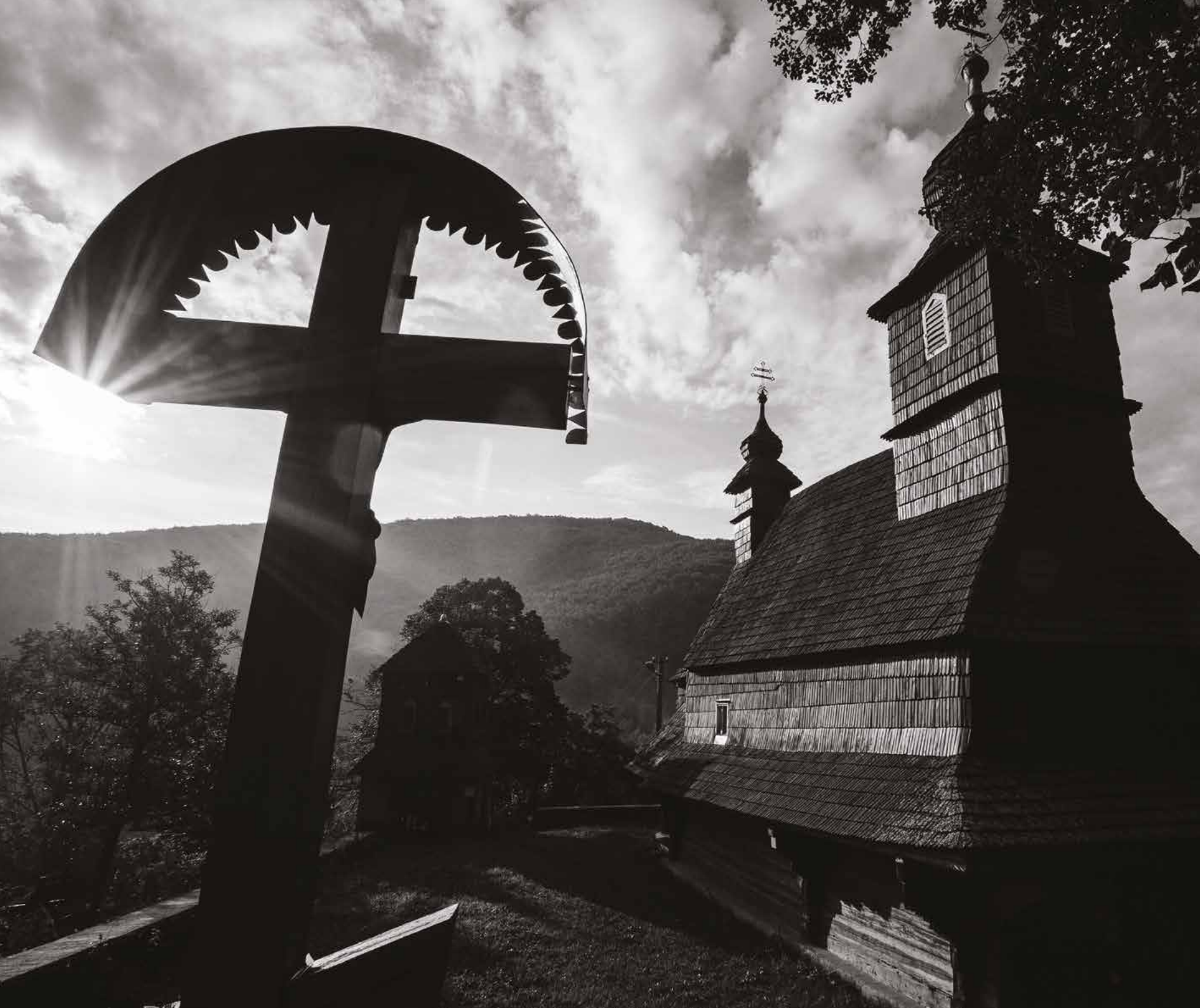
Церква була побудована в 1777 р. в Шелестовому. В XX ст., коли в селі побудували муrowану церкву, об'єкт спочатку перенесли до Мукачеве (1928 р.), а пізніше (1972 р.) на територію Ужгородського музею, де розпочалася цілковита реставрація. Це єдина святиня на Закарпатті, що перегукується із класичним лемківським стилем: трійчаста з високою вежею над бабинцем, нижчою навою, а також найнижчим санктуарієм, який перекривають бані. Святиня вирізняється ідеальними пропорціями, а також багатим внутрішнім начинням.

This church was constructed in Shelestov in 1777. In XX century, when a brick church was built in the village, at first it was first moved to Mukachevo (1928), and then (1972) to the museum area in Uzhhorod, where it was subjected to general conservation. It is the only temple in Zakarpattia that refers to the classic Lemko style: tripartite layout with high tower over the narthex, lower nave and the lowest sanctuary, which are covered with domes. Moreover, this temple is distinguished by perfect proportions and rich interior furnishings.

Cerkiew pw. św. Michała Archanioła, przeniesiona z Szelestowna, Muzeum Architektury i Życia Ludowego w Użhorodzie (1777 r.). Fot.: Jurij Kryliweć, 2020.

Шелестівська Михайлівська церква, Музей народної архітектури та побуту в Ужгороді (1777 р.). Фото: Юрій Крилівець, 2020.

Church of St. Michael the Archangel, transferred from Shelestov, The Museum of Folk Architecture and Life in Uzhhorod (1777). Photo: Yuriy Krylivets,

Fotografowie

Фотографы

Photographers

Oleh Khavavchak
Олег Хававчак
Oleh Khavavchak

Jestem z wykształcenia filologiem. Pierwszy aparat dostałem w prezencie od rodziców, gdy miałem 13 lat. Moim ulubionym gatunkiem jest fotografia uliczna. Zgiełk tego świata jest dla mnie niewyczerpanym źródłem inspiracji i poszukiwania harmonii z otoczeniem. Wierzę, że ten proces jest esencją każdego człowieka i właśnie to chcę pokazać innym przez pryzmat mojego obiektywu. W 2007 i 2009 r. uczęszczałem na kursy Les Photographes w Niemczech i we Francji. W 2012 i 2014 r. prowadziłem kursy mistrzowskie dla fotografów w ramach jednej z największych na świecie wystaw branży fotograficznej „Photokina” w Kolonii w Niemczech. W 2016 r. ukończyłem zdalnie Państwową Wyższą Szkołę Filmową, Telewizyjną i Teatralną im. Leona Schillera w Łodzi. Jestem założycielem i kierownikiem studia produkcyjnego „Post Modern”.

За освітою я філолог. Першу камеру я отримав у подарунок від батьків, коли мені було 13 років. Моїм улюбленим жанром є вулична фотографія. Метушня і хаос цього світу для мене є невичерпним джерелом натхнення та пошуку гармонії з середовищем. Вважаю, що саме цей процес і становить сутність кожної людини, і саме це мені хочеться показувати іншим крізь призму свого об'єктиву. У 2007 та 2009 роках був слухачем курсів Les Photographes у Німеччині та Франції. У 2012 та 2014 роках проходив майстер-класи для фотографів у рамках однієї з найбільших у світі виставок в області фотоіндустрії Photokina у Кельні (Німеччина). У 2016 р. дистанційно закінчив Державну вищу школу кіно, телебачення і театру імені Леона Шиллера у Лодзі (Польща). Засновник та керівник продакшн-студії «Post Modern».

I am a philologist by profession. My first camera was a gift from my parents when I was 13 years old. Street photography is my favourite genre. The tumult of this world constitutes an infinite source of inspiration, while at the same time allows me to find the harmony with my surroundings. I believe that this process is the essence of every human and I want to show that to others through the prism of my lens. In 2007 and 2009, I attended the Les Photographes courses in Germany and France. In 2012 and 2014, I conducted master workshops for photographers as part of one of the world's largest exhibitions in the photography industry – “Photokina” in Cologne (Germany). In 2016, I graduated remotely from the Leon Schiller National Film School in Łódź (Poland). Moreover, I am the founder and the head of the production studio named “Post Modern”.

Serhiy Denysenko
Сергій Денисенко
Serhiy Denysenko

Jestem fotografem, pedagogiem, społecznikiem, organizatorem festiwalu i wystaw fotograficznych w Użhorodzie. Moim pierwszym aparatem była „Smena-8m” – amatorski aparat, który dostałem w prezencie w wieku 12 lat. Później był klub fotograficzny, bardziej zaawansowany aparat „Kijów-4” oraz laboratorium fotograficzne zorganizowane w łazience. Pierwszy aparat cyfrowy dostałem w 2004 r. i od tamtej pory zajmuję się fotografią na bardziej profesjonalnym poziomie. Jako fotograf nie mam wąskiej specjalizacji, fotografuję wszystko: ludzi, wydarzenia, przyrodę i architekturę. Uwielbiam podróże i górskie wędrowki, na które zawsze zabieram aparat. Zdjęcia z najciekawszych wycieczek przygotowuję w formie fotoksiążek.

Фотограф, педагог, громадський діяч, організатор фестивалів і фотовиставок в Ужгороді. Моєю першою камерою була «Смена-8м» – любительський плівковий фотоапарат, який я отримав у подарунок на своє 12-річчя. Далі був фотогурток, більш просунутий далекомірний «Київ-4», і фотолабораторія у ванній кімнаті. Цифрову камеру я вперше взяв до рук у 2004-му і відтоді займаюся фотографією на більш професійному рівні. Як фотограф я не маю вузької спеціалізації, знімаю все: людей, події, природу та архітектуру. Люблю подорожі та гірські походи, у які завжди беру з собою камеру. Знімки з найбільш цікавих мандрівок люблю оформлювати у вигляді фотокниг.

I am a photographer, educator, social activist, organiser of festivals and photo exhibitions in Uzhhorod. My first camera was the “Smena-8m”, which is an amateur camera that I got as a gift when I was 12 years old. Subsequently, I got involved in the photography club, which resulted in the purchase of more advanced camera called “Kyiv-4” and the organisation of photography lab in my bathroom. I got my first digital camera in 2004 and I have been engaged in the photography at a more professional level since that time. In the scope of my photography, I do not have any narrow specialisation, so I photograph everything: people, events, nature and architecture. Moreover, I love travelling and mountain hikes, where I am always accompanied by my camera. The photographs from my most interesting trips are organised in the form of photography books.

Robert Dowhanycz
Роберт Довганич
Robert Dovhanych

Urodziłem się i mieszkam w Użhorodzie, mam 32 lata. Od 3 lat pracuję jako fotograf, dyrektor artystyczny, kurator wystaw i projektów artystycznych. Główne media, którymi się interesuję: fotografia, film wideo i grafika wektorowa. W mojej pracy stosuję przede wszystkim konceptualne podejście do fotografii, w którym najistotniejsze są wątki samoidentyfikacji i postironii. Jestem uczestnikiem ogólnoukraińskich wystaw fotograficznych i artystycznych. Aktywnie prowadzę wykłady i działania kuratorskie na Zakarpaciu. Obecnie jestem studentem studiów magisterskich na Zakarpaciej Akademii Sztuk Pięknych, na których prowadzę badania związane z fotografią ukraińską.

Народився та проживаю в Ужгороді, мені 32 роки. Останні 3 роки працюю фотографом, артдиректор та куратор виставок і арт-проектів. Найбільше цікавлюся наступними медіа: фотографія, відеофільми і векторна графіка. У своїй роботі використовую, здебільшого, концептуальні підходи до фотографії, які здебільшого підіймають теми самоідентичності та розкривають постіронію. Учасник всеукраїнських виставок фотографії і мистецтва. Активно веду лекційну та кураторську діяльність на Закарпатті. Зараз навчаюся на магістратурі Закарпатської академії мистецтв, де досліджую українську фотографію.

I was born in Uzhhorod 32 years ago, where I live to this day. I have been working as a photographer, art director, curator of exhibitions and art projects for 3 years now. Mainly, I am interested in the following media: photography, film and vector graphics. In the scope of my works, I primarily use a conceptual approach to photography, in which the subjects of self-identification and post-irony are the most important. Moreover, I am a participant of all-Ukrainian photo and art exhibitions. Besides that, I actively conduct lectures and curatorial activities in Zakarpattia. Currently, I am a postgraduate student at the Zakarpattia Academy of Fine Arts, where I carry out research associated with the Ukrainian photography.

Serhij Hudak
Сергій Гудак
Serhiy Hudak

Jestem fotoreporterem Ukraińskiej Narodowej Agencji Informacyjnej UKRINFORM. Moje prace były publikowane w ukraińskich i światowych mediach oraz w kilku albumach fotograficznych Ukrainy i Zakarpacia. Jestem uczestnikiem międzynarodowych wystaw fotograficznych. Fotografiją zajmuję się od ponad 20 lat. Moją inspiracją są Karpaty oraz ludzie, którzy tam mieszkają.

Фотожурналіст, фотокореспондент Українського національного інформаційного агентства УКРІНФОРМ. Мої роботи друкувалися в українських та світових медіа, кількох фотокнигах про Ужгород та Закарпаття. Учасник міжнародних фотовиставок. Фотографією займаюся більше 20 років. Захоплююся і надихаюся Карпатами та людьми, що тут живуть.

I am a photojournalist and photoreporter of the National News Agency of Ukraine UKRINFORM. My works have been published in the Ukrainian and world media, as well as in the several photography albums of Ukraine and Zakarpattia. Moreover, I am a participant of international photography exhibitions. The photography has been my profession for over 20 years. The Carpathian Mountains and the people who live there are my main inspiration.

Krystian Kłysewicz
Крістіан Клисевіч

Urodziłem się w Horyńcu-Zdroju, mam 38 lat, jestem miłośnikiem Roztocza i gór. Swoją przygodę z fotografią rozpocząłem od analogowego Zenita, w świecie cyfrowej fotografii jestem od 2010 r. Od kilku lat intensywnie fotografuję podkarpacką część Roztocza. Moim ulubionym tematem są wschody słońca, ale lubię również eksperymentować z nocnym niebem i portretem. Przy użyciu drona przybliżyłem perspektywę lotu ptaka. Mój film „Dzień na Roztoczu. Ziemia Lubaczowska” otrzymał Kryształowego Drona za najlepszy film wykonany z drona w 2019 r. Jestem laureatem konkursów fotograficznych „Moje Roztoczańskie Drzewo” i „Podkarpackie Pełne Zachwyty”. Otrzymałem Złoty Medal za Fotograficzną Twórczość od Związku Fotografów Polski.

Народився в Горинці-Здруї, мені 38 років, люблю Розточчя і гори. Свої пригоди із фотографією розпочав від плівкового Zenitu, а цифровими фотографіями почав займатися від 2010 р. Впродовж кількох років багато фотографую підкарпатську частину Розточчя. Найулюбленіша моя тема це сходи сонця але також люблю експериментувати із нічним небом і портретом. За допомогою дрона отримую вид з висоти пташиного польоту. Мій фільм «День на Розточчі. Любачівська земля» отримав Кришталевого Дрона за найкращий фільм відзнятий дроном в 2019 році. Лауреат конкурсів фотографії «Моє розточанське дерево» і «Підкарпаття повне дивовиж». Отримав золоту медаль за художню фотографію від Об'єднання фотографів Польщі.

I was born in Horyniec-Zdrój 38 years ago. I'm an enthusiast of Roztocze and the mountains. My adventure with photography has started with an analogue Zenit, and I have been a part of the world of digital photography since 2010. For several years, I have been intensively photographing the Subcarpathian part of Roztocze. Sunrises are my favourite subject, however I also like experimenting with the night sky and portraits. Thanks to the use of a drone, I am able to capture the bird's eye perspective. My film entitled "A day in Roztocze. Lubaczów Land" („Dzień na Roztoczu. Ziemia Lubaczowska”) received the Crystal Drone award for the best film made using a drone in 2019. Moreover, I am a laureate of the following photo competitions: „My Tree in Roztocze” („Moje Roztoczańskie Drzewo”) and „Subcarpathian Delights” („Podkarpackie Pełne Zachwyty”). Also, I received the Gold Medal for my Photographic Work from the Polish Photographers' Association.

Jurij Kryliweć
Юрій Крилівець
Yuriy Krylivets

Nazywam się Jurij Kryliweć, mam 59 lat. Jestem z zawodu reżyserem. Pracuję w Mukaczewskim Teatrze Dramatycznym. Fotografią zainteresowałem się, kiedy nakręciłem cykl filmów dokumentalnych o Zakarpaciu. W 2011 r. mój film „Drewniane kościoły Ukrainy. Zakarpacie” otrzymał dyplom na Międzynarodowym Festiwalu Filmów Prawosławnych. Jestem zafascynowany drewnianą architekturą sakralną, lubię ją fotografować. Wykonuję też pejzaże oraz zdjęcia makro. Posiadam największą kolekcję fotograficzną drewnianych cerkwi na Zakarpaciu.

Мене звати Юрій Крилівець. Мені 59 років. За фахом режисер. Працюю в Мукачівському драматичному театрі. Фотографією захопився, коли знімав серію документальних фільмів про Закарпаття. В 2011 р. мій фільм «Дерев'яні церкви України. Закарпаття» отримав диплом на Міжнародному фестивалі православного кіно. Захоплююся дерев'яною сакральною архітектурою та полюблю її фотографувати. Знімаю також пейзажі і виконую макрофотографії. Маю найбільшу фотоколекцію дерев'яних церков Закарпаття.

My name is Yuriy Krylivets and I am 59 years old. I am a director by profession and I work at the Mukachevo Drama Theater. My interest in the photography started, when I made a series of documentaries about Zakarpattia. In 2011, my film entitled "Wooden Churches of Ukraine. Zakarpattia" received a diploma at the International Orthodox Film Festival. I am really fascinated by wooden sacral architecture and I like to photograph it. Moreover, I also shoot landscapes and macro photos. In my opinion, I have the largest photography collection of wooden churches in Zakarpattia.

Urodziłem się w lipcu 1987 r. w Lubaczowie. Jestem absolwentem Liceum Ogólnokształcącego w Lubaczowie oraz Politechniki Rzeszowskiej. Na co dzień jestem mężem Pauliny i ojcem Mieszka, a także pracownikiem lubaczowskiego Urzędu Miejskiego. Fotograf-amator, którego pasja rozpoczęła się od telefonu z aparatem w 2007 r. Głównym celem moich wypraw na „fotograficzne łowy” jest otaczająca nas natura, przyroda i jej elementy. To w nich widzę najcenniejszy dar Boga dla naszej planety. Przez pewien czas publikowałem swoje prace w Internecie, ale nigdy nie przełamałem się na tyle, aby regularnie dzielić się swoją pasją z innymi. Kilka z moich prac zostało wykorzystanych na wystawach.

Народився в липні 1987 р. в Любачеві. Закінчив Загальноосвітній ліцей в Любачеві, а також Жешувську політехніку. В повсякденному житті я чоловік Пауліни і батько Мешка, а також працівник Любачівської міської ради. Фотограф-аматор чие захоплення почалося із телефону з камерою в 2007 р. Головною ціллю моїх ви́прав на «фотографічні полювання» є оточуюча нас натура, природа та її елементи. Саме в них вбачаю найцінніший Божий дар для нашої планети. Через деякий час розпочав публікувати свої роботи в інтернеті але ніколи не наважувався регулярно ділитися своїм захопленням з іншими. Кілька моїх робіт було представлено на виставах.

I was born in July 1987 in Lubaczów. After graduating from the High School in Lubaczów, I continued my education in the Rzeszów University of Technology, which is my alma mater. On a typical day, I am the husband of Paulina and the father of Mieszko, as well as an employee of the City Hall in Lubaczów. I am an amateur photographer, whose passion began with a camera phone in 2007. The main target of my “photographic hunting” expeditions is the surrounding nature, environment and its elements. For me, they are God’s most precious gift for our planet. Although I posted my works online for a while, I have never found the courage to regularly share my passion with others. Several of my works have been used in exhibitions.

Marek Kuziemski
Марек Кузіемські

Mieszkam w Lubaczowie, w bliskim sąsiedztwie Roztocza. Moim głównym tematem zdjęć są stare cerkwie, opuszczone cmentarze, miejsca po nieistniejących wsiach, kamienne krzyże – niemi świadkowie historii ziemi, którą zamieszkuję. Można powiedzieć, że uprawiam fotografię często nazywaną „1000 kroków od domu”. Fotografia to moje hobby, odskocznia od codzienności. Patrząc przez wizjer aparatu, czuję się jakbym przeniósł się w czasie. Zatrzymane kadry, ulotne światło, krótka historia spotkanego po drodze człowieka. Wszystko to chciałbym zatrzymać dla pamięci kolejnych pokoleń, które w dobie konsumpcjonizmu nie zauważają piękna swojej okolicy... Moje fotografie były prezentowane na wystawach zbiorowych i indywidualnych oraz publikowane w czasopismach i kalendarzach.

Проживаю в Любачеві, по сусідству Розточчя. Головною темою моїх знімків є старі церкви, покинуті цвинтарі, залишки неіснуючих сіл, кам’яні хрести – німі свідки історії землі на якій проживаю. Можна сказати, що займаюся фотографією, що її часто називають «1000 кроків від дому». Фотографія є моїм хобі, розмаїттям буденності. Коли дивлюся через візир апарату почуваюся ніби перенесений в часі. Затримка кадру, спалах, коротка історія людини, яку зустрів по дорозі. Все це хотів би зберегти як пам’ять для наступних поколінь, які в добу консюмеризму не зауважують краси своєї околиці... Мої фотографії були представлені на загальних та індивідуальних виставах, а також публікувалися в газетах і календарях.

I live in Lubaczów, which is located near Roztocze. The main subjects of my photographs are old Orthodox churches, abandoned cemeteries, remains of non-existent villages and stone crosses – silent witnesses to the history of my land. One could say that I’m engaged in the photography that is often called “1000 steps from home”. Photography is my hobby, a certain kind of getaway from everyday life. While looking through the viewfinder of my camera, I feel like I am going back in time. Frozen frames, fleeting light and a short story of a man met along the way. I would like to keep all of this for the memory of future generations, who in this era of consumerism do not notice the beauty of their surroundings... My photographs have been presented at collective and individual exhibitions, as well as published in magazines and calendars.

Tomasz Michalski
Томаш Міхалські

Tomasz Mielnik
Томаш Мієлнік

Moją pasją, oprócz robienia zdjęć, jest przede wszystkim tworzenie sferycznych panoram, umożliwiających obserwację miejsc w taki sposób jakbyśmy stali tam sami. Zdjęcia wykonane tą techniką do zobaczenia są na moich stronach internetowych i w mediach społecznościowych. Wśród moich popularnych panoram znajdują się m.in. panoramy z Księżycy, Plutona czy Marsa, a także wirtualne wycieczki obrazujące najpiękniejsze zabytki oraz pejzaże w powiecie lubaczowskim, na Roztoczu i w całym województwie podkarpackim. Moją pasją jest obrazowanie ginącej architektury Podkarpacia. Moje panoramy zostały nagrodzone w Międzynarodowym Konkursie PanoBook 2013 oraz w Międzynarodowym Konkursie „The EPSON International Pano Awards 2020”.

Моїм захопленням, окрім фотографування, перш за все є створення сферичних панорам, що уможливають вивчення місць таким чином, ніби ми перебуваємо там самі. Фотографії, що виконані в подібний спосіб, можна побачити на моїх сторінках в інтернеті та в суспільних медіа. Серед моїх найпопулярніших панорам можна відшукати, між іншим, панорами з Місяця, Плутона чи Марса, а також віртуальні подорожі найкрасивішими пам'ятками і пейзажами Любачівського повіту, Розточчя і цілого Підкарпатського воеводства. Моїм захопленням є відтворення занедбаної архітектури Підкарпаття. Мої панорами були нагороджені в Міжнародному конкурсі «PanoBook» 2013, а також в Міжнародному конкурсі «The EPSON International Pano Awards 2020».

Apart from taking photos, my main passion is the creation of spherical panoramas, which allow for the observation of places as if we were standing there. Photographs made with the use of this technique can be seen on my websites and on social media. My popular panoramas include panoramas from the Moon, Pluto or Mars, as well as virtual tours showing the most beautiful monuments and landscapes in the Lubaczów County, in Roztocze and in the entire Subcarpathian Voivodeship. Capturing the disappearing architecture of Subcarpathia is my passion. My panoramas were awarded in the International Competition PanoBook 2013 and the EPSON International Pano Awards 2020.

Alicja Mróz
Аліція Мруз

Urodziłam się w 1982 r. w Rzeszowie. Dla fotografii porzuciłam pracę biurową. Jestem regionalistką, społeczniczką, pasjonatką Roztocza i Ziemi Lubaczowskiej, współzałożycielką Stowarzyszenia Pasjonatów Ziemi Lubaczowskiej „Tegit et protegit” w Horyńcu-Zdroju. Na co dzień zajmuję się fotografią komercyjną. Współtworzę aplikację mobilną „Ziemia Lubaczowska”. Jestem zdobywczynią sygnatury serwisu FotoVogue, laureatką międzynarodowego konkursu fotograficznego „Przystanek Horyniec 2019 – Where is Your Home? With my loved ones”. Prezentowałam swoje prace na kilku wystawach. Współorganizuję Plebiscyt i Galę „Przedsiębiorca Roku Ziemi Lubaczowskiej”.

Народилася в 1982 р. в Жешуві. Задля фотографії лишила офісну роботу. Регіоналістка, громадська діячка, любителька Розточчя і Любачівської землі, співorganizаторка Товариства любителів Любачівської землі «Tegit et protegit» в Горинці-Здруї. Зазвичай займаюся комерційною фотографією. Співзасновниця мобільного додатку «Ziemia Lubaczowska». Отримала спеціальну відзнаку сервісу «FotoVogue», лауреатка міжнародного конкурсу фотографів «Зупинка Горинець 2019 – Where is Your Home? With my loved ones». Представляла свої роботи на кількох виставах. Співorganizаторка відбору і нагородження «Підприємець року Любачівської землі».

I was born in Rzeszów in 1982. In order to dedicated myself to photography, I quit my office job. Moreover, I am a regionalist, social activist, enthusiast of Roztocze and Lubaczów Land, co-founder of the Association of Lubaczów Land Enthusiasts “Tegit et protegit” in Horyniec-Zdrój. On a typical day, I am engaged in the commercial photography. Also, I co-create the mobile application “Ziemia Lubaczowska” (“Lubaczów Land”). I won the signature of the FotoVogue website, and I am the laureate of the international photography competition “Przystanek Horyniec 2019 – Where is Your Home? With my loved ones”. Moreover, I have presented my works at several exhibitions and I co-organise the Plebiscite and the Gala entitled “Entrepreneur of the Year of the Lubaczów Land”.

Publikację wydano w ramach projektu „Drewniane cerkwie – ukryte skarby wschodniej turystyki regionu Karpat” realizowanego przez Muzeum Kresów w Lubaczowie i Agencję Rozwoju Regionalnego i Współpracy Transgranicznej „Zakarpacie” Obwodu Zakarpackiego w ramach Programu Współpracy Transgranicznej Polska–Białoruś–Ukraina 2014–2020.

Публікацію видано в рамках проекту «Дерев'яні церкви – приховані skarby східного туристичного регіону Карпат» реалізованого Музеєм Кресів у Любачеві та Агентством регіонального розвитку і транскордонного співробітництва «Закарпаття» Закарпатської області в рамках Програми транскордонного співробітництва Польща–Білорусь–Україна 2014–2020.

This publication was issued as part of the project “Wooden Churches – the hidden giants of common tourism destination «Carpathians»” carried out by the Kresy Museum in Lubaczów and the Agency of Regional Development and Cross-border Cooperation “Transcarpathia” of Zakarpattia Oblast Council within the framework of the Cross-Border Cooperation Programme Poland–Belarus–Ukraine 2014–2020.

Niniejszy dokument został przygotowany przy pomocy finansowej Unii Europejskiej, w ramach Programu Współpracy Transgranicznej Polska–Białoruś–Ukraina 2014–2020. Odpowiedzialność za zawartość tego dokumentu leży wyłącznie po stronie Agencji Rozwoju Regionalnego i Współpracy Transgranicznej „Zakarpacie” Obwodu Zakarpackiego i Muzeum Kresów w Lubaczowie i nie może być w żadnym przypadku traktowana jako odzwierciedlenie stanowiska Unii Europejskiej, IZ lub Wspólnego Sekretariatu Technicznego Programu Współpracy Transgranicznej Polska–Białoruś–Ukraina 2014–2020.

Цей документ видано за фінансової підтримки Європейського Союзу в рамках Програми транскордонного співробітництва європейського інструменту сусідства Польща–Білорусь–Україна 2014–2020. За зміст цього документа відповідальним є Агентство регіонального розвитку та транскордонного співробітництва «Закарпаття» Закарпатської обласної ради та Музей Кресів в Любачеві. Зміст документа, за будь-яких обставин, не відображає позицію Європейського Союзу, ОУ або Спільного технічного секретаріату Програми транскордонного співробітництва європейського інструменту сусідства Польща–Білорусь–Україна 2014–2020 рр.

This document has been produced with the financial assistance of the European Union, under the ENI CBC Programme Poland–Belarus–Ukraine 2014–2020. The contents of this document are the sole responsibility of Agency of Regional Development and Cross-border Cooperation “Transcarpathia” of Zakarpattia Oblast Council and Muzeum Kresów in Lubaczów and under no circumstances can be regarded as reflecting the position of the European Union, the MA or the Joint Technical Secretariat of the ENI CBC Programme Poland–Belarus–Ukraine 2014–2020.

Дерев'яні церкви

ПРИХОВАНІ СКАРБИ
СПІЛЬНОГО ТУРИСТИЧНОГО
РЕГІОНУ КАРПАТ

Wooden Churches

THE HIDDEN GIANTS
OF COMMON TOURISM
DESTINATION CARPATHIANS

PL-BY-UA
2014-2020

Muzeum Kresów w Lubaczowie
jest samorządową instytucją
kultury powiatu lubaczowskiego